

gaitzak artua lez, bide-zelai zear,
ixillik ta txonbo, anpuluh beteá.

Illinti goriak
itzaltzen euriak,
uri errearen
ondar kiskaliak.

Espaloian zear begira gizon bat,
giza-antzik ez, ta negarra dau jaki;
eztarrian itoz abotsaren oiua,
su ta euriaren triska ur-ur ikuski,
«Madarikatua,
guda zital —diño—;
madarikatua,
i, gizaki gaizto».

Mezuak eskinka dator euri mea,
zidar tantoetan goi-zear atalduz:
ez dirausku ezer, muturik da jausten...
Ez al leuke zerbait esango mintzatuz?
Uria dakusa
errea, mutiri,
gomutapenezko
azken min-intziri.

Kej, gar, erre-sunda —Dante'ren jkusgai!—
uria dakusa, oi!, txarpil egiña.
Zerbait dau esan nai. baiña, loki estu!,
miiña jareinazo dau arras eziña.
Mintza naiez dago
goitiko euria,
miñetan ikusiz
euskaldun uria.

Zabor, arri, zirpil, ondarrez kalea.
Aizetan eriotz dabil arramaka...
Ta, umea besoan, zelako iduria!,
garrasi bizitan, nora oa, neska?

Euskal uriaren
miñaz oarturik,
negar zotin-eunez
estaltzen dau goitik.

Ni be, euri ta uri, minkide zaituet.
Zuen kale ertzetan gaur ez dakust, ez,
ume-jolasik, ez saleros-joranik;
dana dager laru, garrasiz, oiñazez.
Eta biotzetik
aut madarikatu
erriak ondatzen
ditukan guda uzu.

ODOL MENDI!

Bizkargi!, odol mendi!,
eziñaren gaitz lore di!

Zer dogu? Goiza jñartzen
Zur etsaia? Iratxo,
mamu-kirats, lerdoi min,
gain dabilkigu txatxo.

Luban ertzean sua,
berun jasa bertatik.
Ixil egozanak zut,
joan erantzunik.

Orru biur da aizea,
argia da naspildu...
Gorroto indarra puzka,
gibelmiñik ifernu.

Bizkargi!, odol mendi!,
eziñaren gaitz lore di!

Ametza ta piñua
ifarrak dardaraten;
giza-esku latzetan
eun iskillu sutatzen.

Troka, zelai, aldapa
gorpuz dira estali...
Zapcak milla zaldi
ditu ona bidali.

Osto artean, baltza,
adua didar biziz;
bizia ebagirik
gazteak doaz jausiz.

Bizkargi!, odol mendi!
eziñaren gaitz lorede!

Maiatza da lorede,
gazteak bizi miñez;
baiña aberria dabe
txautzen bizi-odolez.

Agur betikoz illik
ondoan ditut eunka,
erri alde aitua
zeru arrera soka.

Gau baltzak dau zolitzen
zaurituen garraxi!
Eta il-salmu artean
erriok ots ausarti.

Bizkargi!, odol mendi!
eziñaren gaitz lorede!

BASOAN ILLA

—«Euri-jasa ezpa-litz, bota alean,
basora niñoiake maitea ikusten»;
taiu ontako kantuz neskatx gaztea
goibel egoan bere leio ertzean.

—«Guda-otsez, iñoan, gaur maitea yat
basoratu. Euria... Bustiko ete?
Egia esan: jantzi bi dauz soiñean,
bat sedazkoa, liñoaz eiña beste bat».

Ustez betea, baiña ezpaiak joa,
leio zuria itxirik, ezpan-gorritsu,
eun ori asían dautso ekiten,
maiteari ein naian jantzi beroa.

Ikaror biurtu zan gaba, ululan,
ekaitzak ler-eztanda tximist gaiñean,
su-karraxi mamuak illun-altzoan,
iskanbil erdian dart erio irrintzi.

Urriñeko itzaren dei zital antzo,
eguna asi-ala izpar baltza yatorko:
—«Etxe-barru zarean neskatx gaixoa,
egin zaitez, ai!, izpar baltz jabe», diño.

—«Illik datza maitea leizar ondoan,
eztau ekaitzak il, ez urak eratsi;
miñak joa egoan, zugazko miñak,
orrek dautzu eratsi ixil-zokoan».

Maite-su bik daukee, bai, gazte zangarra
guda-oiñeko bedar gorrian illik:
maitea zinduzen zu biotz erditik,
maitea eban baita Aberri lurra.